

han var som saa mange andre af hans Kolleger ikke til at drive væk fra den Plads, han nu en Gang havde.

Se, saadan kan disse Forhold ogsaa tage sig ud, og det er ganske klart, at en Arbejder, ganske uanset om en fremmed besøgende, enten han er Minister eller ikke, finder hans Beskæftigelse forfærdelig sløvende og ensformig, netop ved denne har naaet en stor manuel Færdighed, naaet til at arbejde med den mindste Indsats af Hjerne- og Muskelkraft og NB. med den største Dagsfortjeneste og derfor absolut foretrækker at blive, hvor han er.

Dette er i alt Fald et Forhold, der er velkendt overalt i Industrien, og det er velegnet til at vække til Eftertanke hos de Herrer Samfundsreformatorer. Menne-skene er nu en Gang heldigvis saare forskellige, og det er jo muligt, at hvis man f. Eks. hentede den omtalte Urarbejder fra Chicago herover og satte ham ind i f. Eks. en Socialministers Tilværelse, at han saa vilde korse sig og synes, at det var forfærdeligt, at det liberalistisk-kapitalistiske, socialistiske Samfund kunde byde Menne-skenes Børn en saa umenneskelig Beskæftigelse. (*Socialministeren* [Borgbjerg]): Den er ogsaa enestaaende! . . . Jeg indrømmer det, men jeg vil gerne slaa fast, inden jeg forlader denne Side af Sagen, at Bedrifts-raadene jo hverken har til Opgave eller vilde være i Stand til at ændre det mindste ved den tekniske Udvikling. At den paa-gældende amerikanske Urarbejder, hvis triste Tilværelse altsaa i ingen som helst Grad kan maales med en dansk Socialministers, skulde føle Spor anderledes overfor sit daglige Arbejde, fordi han en Gang imellem fik Lov til at stemme ved Valget til Bedriftsraad eller, hvis han var heldig, kom ind i Bedriftsraadet og maaske en Gang i Kvartalet hørte et Foredrag af den paa-gældende Værksted- eller Forretningschef om det Materiale, som denne eventuelt vilde lægge til Grund for Regnskabet o. s. v. — at han af den Grund skulde føle Spor anderledes overfor sit daglige, sløvende eller ikke sløvende Arbejde, er der dog ikke et Menne-ske, der tror paa. Hvis han virkelig har Gnist nok til at hitte paa noget andet, er der ikke Tvivl om, at baade i Amerika og i alle andre Lande gaar hans Vej op til et Patentbureau.

Dette var de mere generelle Betragtninger, Ministeren fremsatte som Begrundelse for sit Lovforslag, og de Modbetragtninger, jeg har tilladt mig at anstille.

Ministeren afsluttede derefter sine indledende Bemærkninger med at nævne de

fremmede Lande, hvor Bedriftsraad allerede var gennemført ved Lov. Jeg har allerede tidligere nævnt Tyskland. Desuden fremdrog Ministeren Østrig, Czekoslovakiet og Norge, og han nævnte, at England og Amerika ad den frivillige Overenskomsts Vej kunde fremvise Eksempler paa noget tilsvarende. Inden jeg gaar over til at betragte de særlige danske Forhold og undersøge Lovforslagets Forhold til disse, skal jeg blot gøre et Par Bemærkninger om de indhøstede Erfaringer just i de Lande, Ministeren nævnte.

Hvor det overhovedet er muligt at opdage noget som helst positivt Resultat af Bedriftsraadenes Virksomhed, er disse Resultater udelukkende at søge paa Omraader, der hos os allerede paa tilfredsstillende Maade er løst paa vanlig Vis ved Forhandlinger mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer. Navnlig i Tyskland og i det øvrige Mellemeuropa virker Bedriftsraadene fuldstændig i Fagforeningernes Tjeneste — hvor de overhovedet virker. Dette hænger selvfølgelig sammen med det afgørende Moment, som den højtærede Minister øjensynlig fuldkommen har set bort fra, nemlig at Arbejdsforholdene i Tyskland ligger saa ganske anderledes end hos os.

Maalt i Forhold til vor moderne, man kunde godt sige, mønsteragtige Opbygning af Arbejdsforholdene, repræsenterede tyske Arbejdsforhold i alt Fald forud for Krigen ofte den rene Middelalder socialt set. I store Grene af Industrien fandtes der overhovedet ikke kollektive Overenskomster, og det var ikke ualmindeligt, at store Foretagender endog frabad sig fagorganiserede Arbejdere i deres Virksomheder. En saadan Udvikling maatte selvfølgelig med de Forhold, der kom frem under Krigen, og navnlig, saaledes som de kulminerede efterhaanden, som Sammenbruddet skred frem, afgive Basis for Nødvendigheden af Reformere, og da saa Bedriftsraadene kom som Følge af og sammen med Revolutionen, kom derfor ogsaa deres Arbejdsomraade saa afgørende til at dække de rene Arbejdsforhold, Lønspørgsmaal, Arbejdstid o. s. v., medens jeg tror, man tør paastaa, at alle de gyldne Drømme om at gøre Arbejderne mere interessererede i Ledelsen og faa dem opdraget til at deltage i denne og derved naa frem til større social Lykke og Harmoni, større Produktionsevne o. s. v. — at alt dette meget hurtigt traadte i Skyggen, hvor da ikke Udviklingen netop gik i stik modsat Retning.

Dette var Tilfældet, hvor unge Hedsprorer, mere radikale Elementer trængte ind i Bedriftsraadene, og jeg skal ikke